



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 527/2021
09.06.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић, Бранка Станића, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Славиша Вукосављевић, адвокат из ..., против туженог „Железнице Србије“ АД Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2738/20 од 07.10.2020. године, у седници одржаној 09.06.2021. године донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2738/20 од 07.10.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2738/20 од 07.10.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П1 508/20 од 09.07.2020. године у делу којим је одлучено о захтеву тужиоца за исплату накнаде на име топлог obroка и регреса и одлука о трошковима поступка и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење у том делу.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 508/20 од 09.07.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име мање исплаћених месечних зарада по основу сменског рада исплати за период март 2005. закључно са јуном 2009. године појединачно опредељене месечне износе са припадајућом законском затезном каматом на сваки месечни износ од дана доспелости до коначне исплате, као и да на напред наведене износе уплати на име тужиоца надлежном Фонду доприносе за обавезно социјално осигурање и то доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном Фонду за пензијско и инвалидско осигурање, доприносе за здравствено осигурање надлежном Фонду за здравствено осигурање и доприносе за случај незапослености Националној служби за запошљавање. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име мање исплаћених месечних зарада по основу топлог obroка и регреса исплати појединачно опредељене месечне износе за период од марта 2005. закључно са јуном 2009. године са законском затезном каматом од дана доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2738/20 од 07.10.2020. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и туженог и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, на основу члана 404. ЗПП.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у првом ставу изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је код туженог био у радном односу на неодређено време по основу уговора о раду од 03.02.2003. године на радном месту Тачком 6. наведеног уговора утврђено је да тужилац има право на зараду, на зараду по основу остварених резултата рада, увећану зараду, накнаду зараде и накнаду трошкова и друга примања у складу са законом и колективним уговором. Тачком 7. одређено је да се основна зарада за тужиоца утврђује као производ вредности једног часа коефицијента од 2,55 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа. Анексом 1 и 2 уговора о раду од 24.11.2005. и 18.09.2006. године утврђено је да се наведеним анексима између осталог мења тачка 7. основног уговора о раду, тако што је вредност једног радног часа одређена у висини од 50,95 динара коефицијента посла 2,70 и просечног месечног фонда часова од 174 часа, док је Анексом 2 уговора о раду промењена између осталог тачка 7. став 3. која гласи „основна зарада запосленог утврђује се као производ вредности једног радног часа рада од 56,00 динара коефицијента посла 2,70 и просечног месечног фонда часова рада од 174 часа што износи 26.308,20 динара. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке од 05.12.2012. године тужиоцу који је код туженог био запослен на радном месту ... све до 30.06.2009. године када му је решењем отказан уговор о раду у периоду од 01.05.2005. до 30.06.2009. године тужени је обрачунавао и исплатио зараду применом одредаба Закона о раду, уговора о раду и Колективног уговора туженог. У периоду од 01.05.2005. до 30.06.2009. године тужени је тужиоцу исплатио накнаду за топли оброк и регрес кроз зараду јер је месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора садржана у вредности једног радног часа која вредност је коришћена за обрачун основне зараде и свих накнада зарада. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке од 27.02.2017. године утврђено је да тужилац за наведени период потражује од туженог за топли оброк 228.084,00 динара и за регрес 100.954,00 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је за утужени период у складу са општим актом код послодавца тужиоцу кроз вредност радног часа за обрачун зараде обрачунавана и исплаћивана накнада за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора. Пропуст послодавца да у обрачун

зараде исказе податке по свим основама не води закључку да износи по овим основама тужиоцу нису и исплаћени. Због тога су одбили тужбени захтев за накнаду регреса и топлог obroка.

Основано се у ревизији указује да су нижестепене пресуде донете уз погрешну примену материјалног права.

Чланом 104. став 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 24/2005, 61/2006) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. Закона под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тач. 1 и 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. Одредбом члана 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Наведене одредбе члана 118. став 1. тач. 5. и 6. нису се примењивале у периоду 19.07.2005. до 01.01.2006. године („Службени гласник РС“ број 61/05). Чланом 121. став 1. закона је прописано да је послодавац дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдика железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ су 30.11.2002. године закључили су Колективни уговор за јавно предузеће „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ бр. 84/2002, 108/2004, 112/2008, 45/2009, 70/2010). Овим КУ послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор. Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. анекса примењује почев од 01.01.2006. године („Службени гласник Железнице Србије“ број 4/06) је прописано: да се члан 57. КУ мења и гласи: „да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2). Одредбом члана 5. ст. 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар-јуни и јули-децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Врховни касациони суд сматра да конкретизација права из наведене одредбе Анекса КУ (из 2006. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, ни анексом, а ни у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Због тога се не може прихватити правно становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно

место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места, што није правилно.

Није било услова за преиначење нижестепених пресуда јер првостепени суд није оценио правилност обрачуна и висину тражене накнаде за топли оброк и регрес коју је вештак изнео у налазу и мишљењу. Имајући у виду напред наведено првостепени суд ће оценити налаз и мишљење вештака на основу члана 8. ЗПП, а уколико се укаже за потребним извешће и допунско вештачење.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе из овог решења које су сличне примедбама из ревизијске одлуке Рев2 2384/2019 од 16.10.2019. године којом је ревизијски суд по други пут у овој парници одлучивао по ванредном правном леку, а које нижестепени судови нису имали у виду, као ни околност да је одлука о сменском раду постала правноснажна (потврђена од стране другостепеног суда, а ревизијском одлуком је укинута само одлука о захтеву за топли оброк и регрес).

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од одлуке о главној ствари.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**